

Doknr. i Barium 15016	Dokumentserie su/med	Giltigt fr o m 2018-05-28	Version 17
RUTIN Vårdhygien - BASALA HYGIENRUTINER			
Innehållsansvarig: Carin Lindén Gebäck, Sektionschef, Vårdhygien (carli20) Godkänd av: Ulla Molander, Chefläkare, Kvalitetsutveckling och patientsäkerhet (ullmo2) Denna rutin gäller för: Sahlgrenska Universitetssjukhuset			

Rutinen gäller även för Angered's Närsjukhus, Capho Lundby Närsjukhus, Carlanderska sjukhuset, Frölunda Specialistsjukhus, Rehabilitering och Hälsa, Kungälv's sjukhus samt Närhälsan i Göteborg och södra Bohuslän och är godkänd av respektive chefläkare. Kan appliceras i övrig primärvårdsverksamhet i Göteborg och södra Bohuslän.

Revideringar i denna version

Ersätter rutin "Basala hygienrutiner", senast reviderad 2016-11-18. Informationsruta innehållande upphandlade desinfektionsmedel och dess användningsområden är tillagt. I övrigt endast redaktionella ändringar.

Syfte

Syftet med denna rutin är att förhindra vårdrelaterade infektioner och smittspridning inom vård och omsorg. Basala hygienrutiner ska tillämpas av alla som deltar i **patientnära och vårdrelaterat arbete**.

Patientnära arbete innebär arbete när patient undersöks, behandlas eller vårdas. Vårdrelaterat arbete innebär t.ex. hantering av rent gods, städning, arbete i läkemedelsrum, desinfektionsrum eller avdelningskök.

Arbetsbeskrivning

Förutsättningar för att tillämpa basala hygienrutiner

- Material och utrustning som ingår i basala hygienrutiner ska finnas lätt tillgängligt och nära arbetsområdet.
- Händer och underarmar ska vara fria från armbandsur och smycken samt bandage, stödskenor eller motsvarande.
- Naglar ska vara korta, fria från nagellack och konstgjorda material etc.
- Händerna och underarmar ska ha hel hud eftersom skadad hud kan utgöra hinder för fullgod desinfektion.
- Arbetskläder ska vara kortärmade i patientnära och vårdrelaterat arbete. Se rutin [Arbetskläder](#)
- Hår och skägg ska vara uppsatt, huvudduk ska vara kort eller instoppad under arbetskläderna. Detta för att inte hänga ner i arbetsfältet eller störa synfältet.

Arbetskläder

- Ska användas av all personal i patientnära och vårdrelaterat arbete
- Ska ha korta ärmar som slutar ovanför armbågen
- Ska bytas dagligen och om de blir förorenade.

Handdesinfektion

- Alkoholbaserat handdesinfektionsmedel (minst 70 % etylalkohol med återfuktande tillsats som till exempel glycerol) reducerar effektivt mikroorganismer på händerna.
- Desinfektera händerna med alkoholbaserat handdesinfektionsmedel omedelbart:
 - före och efter patientnära vårdmoment, även om handskar använts
 - före rent och efter orent vårdrelaterat arbete, även om handskar använts
 - efter handtvätt - OBS händerna måste vara torra före handdesinfektion.
- Gör så här:
 - ta rikligt (2-4 ml) med handsprit
 - arbeta in tills handen är torr, glöm inte fingertoppar, tumgrepp och vid behov underarmar.

Handtvätt med flytande tvål och vatten efterföljt av noggrann avtorkning ska utföras före handdesinfektion

- när händerna är eller kan antas vara förorenade

RUTIN Vårdhygien - BASALA HYGIENRUTINER

- vid vård av patient med virusgastroenterit och Clostridium difficile enterit
- efter vård av patient som har kräkning (av infektiös orsak) eller diarré

Punktdesinfektion

- Punktdesinfektion innebär att ytor och föremål smittrenas omedelbart med ytdesinfektionsmedel efter förorening med kroppsvätskor.
- På vårdenheter har vårdpersonalen huvudansvar för punktdesinfektion även i gemensamma utrymmen och på patienttoaletter.
- Den personal som upptäcker förorening ansvarar för att punktdesinfektion utförs.
- Städning utförs som vanligt av städpersonal förutsatt att punktdesinfektion är utförd enligt rutin.
- Specialrutiner för punktdesinfektion förekommer ibland vid specifika smittämnen till exempel virusgastroenterit och Clostridium difficile-enterit.

Gör så här

- vid mindre mängd förorening som kan torkas upp med en engångsduk/tvättlapp används alkoholbaserat desinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid)
- vid större mängd förorening används Virkon 1 % eller Incidin OxyFoam S.
- ta rikligt med desinfektionsmedel på en engångsduk/tvättlapp och bearbeta den förorenade ytan – den mekaniska bearbetningen är avgörande för att uppnå ett fullgott resultat
- när ytan är synligt ren och torr är den desinfekterad.

Alkohol 70 % med tensid	används vid mindre förorening/spill, som kan torkas upp med en mindre engångsduk/tvättlapp.
Virkon 1 %	används vid större förorening/spill, när engångsduk/ tvättlapp inte räcker för att torka upp spillet.
Incidin OxyFoam S	används vid punktdesinfektion hos patient med diarré och/eller kräkning av okänd orsak. Vid konstaterad virusgastroenterit eller infektion orsakad av Clostridium difficile används Incidin tills diarré/kräkning upphört. Bruksanvisning Incidin OxyFoam S Incidin är en bruksfärdig lösning och hållbar till utgångsdatum oavsett om förpackningen är öppnad eller oöppnad. Medlet finns i två förpackningar dels en flaska (750 ml) med ett munstycke där medlet bildar ett skum när det appliceras samt en flytande brukslösning i dunk (5l). Skumformen används till patientnära ytor och utrustning, det flytande till golv.
Alkohol 70 %	används vid desinfektion av synligt ren yta/utrustning eller som komplettering efter rengöring med vatten och rengöringsmedel vid kraftig nedsmutsning.

Skyddsutrustning

Skyddshandskar

- Skyddshandskar ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor för att mängden mikroorganismer inte ska bli så stor att handdesinfektion inte får full effekt. Länk till [upphandlade handskar](#)
- Skyddshandskar ska bytas mellan varje vårdmoment. Beakta risken för "handskspridd" smitta.
- Utför alltid handdesinfektion efter handskanvändning eftersom händerna blir förorenade när handskarna tas av.

Plastförkläde

- Plastförkläde ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor för att skydda arbetskläderna. Bedöm eventuellt behov av långärmat plastförkläde för att skydda underarmar.
- Plastförkläde är engångs och ska bytas mellan varje patient.

RUTIN Vårdhygien - BASALA HYGIENRUTINER

Visir

- Visir eller skyddsglasögon i kombination med munskydd ska användas när det finns risk för stänk av kroppsvätskor mot ansiktet.
- Visir ska desinfekteras eller bytas mellan varje patient.

Ansvar

Vårdenhetens linjechef ansvarar för att förutsättningar finns för basala hygienrutiner och att dessa rutiner är kända och följs av alla medarbetare. Linjechef ansvarar också för att definiera vilka situationer som innebär ökad risk för smittspridning och verka för att det finns en gemensam bild hos medarbetare för hur och när skyddsutrustning som visir, plastförkläde och skyddshandskar används. Vid behov upprättas en lokal rutin för detta vilket även underlättar bedömningen i följsamhetsmätningar avseende basala hygienrutiner.

Uppföljning, utvärdering och revision

Sammanställande i arbetsgruppen ansvarar för uppföljning/revision av innehållet.

Avsteg från rutin rapporteras i MedControl Pro eller i befintligt avvikelsehanteringssystem.

Relaterad information

[Rutin Vårdhygien – Arbetskläder](#)

[Virusgastroenterit – Vinterkräksjuka \(riktlinje och rutiner mm\)](#)

[Rutin Vårdhygien – Patient med Clostridium difficile](#)

[Bruksanvisning Incidin OxyFoam S](#)

Kunskapsöversikt

[Basal hygien i vård och omsorg SOSFS 2015:10 Socialstyrelsens föfattningssamling](#)

[Mikrobiologiska arbetsmiljörisiker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet. Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2005:1](#)

[Smittorisker AFS 2018:4 \(gäller från 19 november 2018\)](#)

[Att förebygga vårdrelaterade infektioner - ett kunskapsunderlag. Utgiven av Socialstyrelsen 2006 \(art nr 2006-123-12\)](#)

Arbetsgrupp/granskare

Arbetsgrupp Vårdhygien Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Anette Kullgren	hygiensjuksköterska
Berith Carlsson	hygiensjuksköterska, sammankallande
Carin Gebäck	hygienläkare, sektionschef
Osk Atladottir	hygiensjuksköterska
Roseli Sandbreck	hygiensjuksköterska

Godkänt av

Angereds Närsjukhus	Cornelia Bergdahl, chefläkare
Capio Lundby Närsjukhus	Ola Blomqvist, chefläkare
Carlanderska sjukhuset	Anders Bengtsson, chefläkare
Frölunda Specialistsjukhus	Philipp Meijering, chefläkare
Habilitering och Hälsa	Anne-Berit Ekström, chefläkare
Kungälv's sjukhus	Jacob Wulfsberg, chefläkare
Närhälsan	Monica Radeberg, chefläkare
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	Ulla Molander, chefläkare